

THEMA: LEREN

- 3 – De dominee, de politieagent en de jeugdwerker
- 4 – Tweemaal de leerplicht
- 6 – Kattebak
- 7 – Leren
- 8 – Veilig leren lezen
- 9 – In Memoriam
- 10 – Wonen op Oudezijds100
- 11 – SAIL: ‘Spannend, maar ook magisch’
- 12 – Uit de kerkenraad
- 14 – DopersGesprek
- 15 – Column: Boom der kennis
- 16 – Agenda uitgelicht
- 18 – Agenda
- 19 – Collectebestemmingen
- 20 – Kerkdiensten

8 ח Chet	7 ז Zayin	6 ו Vav	5 ה Hey	4 ד Dalet	3 ג Gimmel	2 ב Bet	1 א Aleph
70 ע Ayin	60 ס Samekh	50 נ Nun	40 מ Mem	30 ל Lamed	20 כ Kaf	10 י Yod	9 ט Tet
		400 ת Tav	300 ש Shin	200 ר Resh	100 ק Qof	90 צ Tsade	80 פ Pey

Cervera Bijbel; grammaticale verhandeling van David Kimchi

Over “Lernen”...

Door Douwe van der Sluis

De eerste strofe van psalm 119 – het langste gedicht in het boek der psalmen - begint met de letter “a”, de alef in het Hebreeuwse alfabet.

Psalm 119 is een **acrostichon**. Een **acrostichon** is een gedicht waarbij de eerste letters van elke zin een woord, een naam of de letters van het alfabet vormen. In het laatste geval noemen we zo’n gedicht ook wel een abecedarium of abc-gedicht. Vaak

wordt gezegd dat dit als een geheugensteun bedoeld is. Bij psalm 119 kun je daar je twijfels over hebben. Helpt de volgorde van het alfabet om het lange gedicht te onthouden? Tenslotte het gedicht telt 22 strofen van elk 8 verzen!

In de tweeëntwintig letters van het Hebreeuwse alfabet (en de 26 letters van het onze) is de bijbel geschreven. Met andere woorden openbaring is taal en elke letter draagt die taal.

De bestudering van de openbaring is de bestudering van de taal. De stijlform van het acrostichon is m.i. niet in de eerste plaats een hulpmiddel voor het geheugen maar wel de uiting dat met alle letters de heilheid van de Thora, van Gods openbaring wordt aangeduid. Geloven is in de eerste plaats niet een emotionele keuze, maar het kennen van het “alfabet”, waarin de relatie tussen God en mens is vastgelegd: de taal...

Lees verder op pagina 2

Zo in Psalm 119: Elke strofe die met een letter van het alfabet begint, kent acht verzen. In elke strofe komt een woord voor dat een naam of een aanduiding voor Gods openbaring is: weg of pad, Thora (onderricht), overeenkomst, verordening, inzet, gebod, rechtsregel, pad, woord... In het hele gedicht staan acht verschillende termen die Gods lering, Gods openbaring, Gods Thora aanduiden. Vandaar dat het gedicht ook wel het gedicht met de "acht gezichten" wordt genoemd. Daarmee worden de acht aspecten van de openbaring bedoeld die "geleerd" moeten worden. Het is geen wonder dat woorden die "leren" aanduiden in deze psalm overvloedig veel voorkomen. Bij dit leren worden alle zintuigen ingezet. Het gaat om zien, om inzicht, het gaat om voelen, het gaat om gaan, bewaren, overdenken, bediscussiëren: met andere woorden het gaat om "leren"...

Als met de letter alef het gedicht wordt ingezet is dat nog een extra accent op dat concept van leren. Want het (Aramees) woord alef kan ook leren, betekenen, in de zin van het leren van het juiste gedrag. Dit begin is in die betekenis kenmerkend voor wat veel later in het Europese Jodendom "Lernen" wordt genoemd. Het Jiddische woord dat oppervlakkig vertaald kan worden met 'leren, studeren'. Maar die vertaling kan misleidend zijn, alsof het alleen maar zou gaan om een intellectuele, verstandelijke activiteit, gericht op het vergroten van eigen kennis.

In de grote redevoering aan het einde van het boek Deuteronomium¹ zegt Mozes het volgende (Deuteronomium 31,11-13):

*wanneer heel Israël komt
om zich te laten zien bij het aangezicht
van
de Ene, je God,
op de plaats die hij zal kiezen, -
dan zul je op luidoplezen
dit onderricht, deze Thora
tegenover heel Israël in hun oren;
vergader het volk:
de mannen, de vrouwen, de kinderen,
en de vreemdeling
die in jouw poorten is;
opdat ze zullen horen en opdat ze zullen
leren
en zullen vrezen de Ene, uw God,
en zullen waken om te doen
alle woorden van dit onderricht;
hun zonen
die het niet weten
zullen horen en leren
om te vrezen de Ene, uw God, -
al de dagen
dat jullie zullen leven zult op de aarde
waarheen jullie nu de Jordaan oversteken
om haar te beërven.*

Met andere woorden: God dienen is: de Thora leren en kennen om te weten wat je moet doen. Het is geen leren om je kennis te verbreden, maar het is begrijpen, inprenten, eigen maken wat de Thora betekent.

In Spreuken der Vaderen staat (5,22): *Keer haar (de Thora) om en keer haar om, want (je vindt) alles in haar.*

"Lernen" is de rituele vorm van godsdienstig leven.

Het is ook daarom dat de Joodse gebeden voor het merendeel bestaan uit teksten die aan de Tenach, de bijbel zijn ontleend. "Lernen" is het voortdurende inprenten, opnieuw lezen, opnieuw toepassen, uitleggen, horen en praktiseren van het onderricht dat op Sinai is begonnen.

In een gedicht van Yehuda Amichai staat: *Het Joodse volk leest Thora luidop in de oren van God
het boek van de Thora
een heel jaar lang, elke week een stuk
ervan
zoals Scherezade, die verhalen vertelde
om haar leven te redden
en wanneer we komen bij het feest van
"Vreugde der Wet (Thora)"
dan vergeet men het.
en is het mogelijk weer op nieuw te
beginnen.*²

De legende van Scherezade uit '1001 nacht' vertelt hoe zij haar leven weet te redden door elke nacht opnieuw het verhaal door te vertellen aan de koning die haar ter dood had veroordeeld.³ 'Lernen' is in het gedicht van Yehuda Amichai een levensvoorwaarde, de basis voor existentie, elk jaar opnieuw...

"Lernen" is een vorm van leven, geloven en doen. Waarbij het leren misschien het belangrijkste is maar dan zoals in de traditie wordt gezegd (Kidoesjien 40b): *wat is groter: het leren of het doen? Het gebeurde dat Rabbi Tarfon en de wijzen aanlagen in de bovenkamer van het huis van Nitsa in Lod. En de vraag werd aan hen gesteld: wat is groter, het leren of het doen? Rabbi Tarfon antwoorde: het doen. En Rabbi Akiva antwoorde: het leren. En allen gaven als antwoord: het leren is groter omdat het leren leidt tot doen...*

De laatste regels van Psalm 119, vers 176 zijn: *Ik ben verdwaald als een verloren schaap, zoek jouw dienaar
Want jouw geboden heb ik niet vergeten
Lernen is: niet vergeten, is zoeken naar, zoals Radak (Rabbi David Ben Kimchi 1160-1235) bij deze woorden van Psalm 119 schreef, de wezensgrond van ons bestaan. Een wanneer "Ik jouw geboden niet zal vergeten, zo zal jij mij helpen, en jij God, zult mij niet vergeten".*

1 – Naar de vertaling van de Naardense Bijbelvertaling.

2 – Yehuda Amichai: *Open, Gesloten, Open* p.9. Jerusalem 1998 (hebreuws).

3 – Scheherazade - Wikipedia.

*Dominee Cassien Smit, 1980.
Fotograaf: Albert Brunsting.
Bron: historieruinerwold.nl*

De dominee, de politieagent en de jeugdwerker

Door Liliane van der Steur

Van mijn zesde tot mijn dertiende jaar heb ik gewoond in Ruinerwold, Drenthe. Ik zat er op de Openbare Lagere School. Ruinerwold telde toen een paar honderd 'zielen', zoals dat heet. Dus ons kent ons. Of je kerkganger was of niet, je kende daar ook de dominee.

Hij, Cas Smit – Oom Cas – kwam zo nu en dan bij ons op school. Als de berg niet tot Mohammend wil komen... In pak, met domineesschoenen aan, zat hij schuin op een van de voorste tafels in de klas. Een grote man met een stem als een klok, een lief gezicht en diepe verticale groeven in zijn wangen. Een lok grijs haar zakte met tussenpozen voor z'n ogen; die streek hij onvermoeibaar met een joviale handbeweging van z'n voorhoofd. Hij zal in de vijftig zijn geweest.

Zodra Oom Cas ging vertellen, was ik van de wereld. Hij kon je magisch meenemen, grote rust en vertrouwen kwamen dan over me. Ik zie hem nog zitten. Handenwrijvend, waarmee hij leek te beloven dat er nog veel meer moois en spannends verteld ging worden! Hij nam ons mee in het Oude Testament, de woestijn in. Het waren fluwelen uren, ik wilde dat er geen einde aan kwam. Of ik nadien de verhalen heb kunnen navertellen? Ik weet het niet. Dat oeroude thema's en verbondenheid in de klas voelbaar waren, dat weet ik nog heel goed.

In Ruinerwold hadden we ook een politieagent. Agent Ziel. In blauwzwart uniform,

met politiepet op het hoofd. Veldwachter Zwart, maar dan zonder snor. Net als de dominee bezocht hij ons op school in vol ornaat. Agent Ziel was een vriendelijke man, wij leerlingen hadden ontzag voor hem en waren voorzichtig. Immers een politiemans is ook van de bekeuringen. De missie van agent Ziel: ons bijbrengen hoe we veilig aan het verkeer konden deelnemen. Met niet meer dan twee personen naast elkaar fietsen, hand uitsteken als je wil afslaan, de betekenis van verkeersborden kennen en opvolgen. Onze verkeersdiploma's kregen we uitgereikt door agent Ziel persoonlijk. Iedereen geslaagd. We hebben er wellicht zelfs vandaag de dag nog veel profijt van!

Nu ben ik jeugdwerker bij Doopsgezind Amsterdam, omringd door kinderen tot en met de basisschoolleeftijd. Op zondagochtend zijn we samen in de Singelkerk. Soms op een andere dag bij hen thuis. Wat steken de kinderen hiervan op? Leren ze iets? Ik hoop vooral dat ze later kunnen teruggrijpen naar de warme geborgenheid, de verhalen, de spellen en de knutsels. Dat ze inspiratie opdoen. Mooie ervaringen.

En koekjes eten. Dat ze zich helemaal veilig voelen, geen feitjes hoeven te onthouden en dat ze zich welkom weten. Dat ze zich zullen herinneren dat er altijd, zelfs vanuit Minecraft en betaald voetbal, een bruggetje is te vinden naar de bijbel. Neem Johan Cruijff's uitspraak 'In zekere zin ben ik waarschijnlijk onsterfelijk'. Dat er een knipoog mag zijn.

'Lernen' moeten kinderen de hele week al op school; wat een streng woord bovendien.

'Hoe gaat het met ons?' is altijd de openingsvraag bij Kinderkerk. Want jeugdwerk is een zaak van het hart. En van de Ziel. Zonder de geboden en verboden van de politieagent. Ik hoop dat ze hier hun leven lang iets aan zullen hebben.

Toen ik vanochtend opstond, kon ik niet bevroeden dat ik vandaag een ode zou schrijven aan Oom Cas Smit!

Hoe leer je iets ? En dan uit vrije keus, of als verplichting?
We kennen in dit land toch de leerplicht, ingevoerd bij de
Leerplichtwet van 1900. Een wet die alleen kon worden
aangenomen doordat een Kamerlid, dat tegen wilde
stemmen, van zijn paard viel en niet bij de stemming
op kwam dagen. Die wet verplichtte kinderen van 6 tot
12 jaar tot het volgen van onderwijs. Nu, 125 later zijn die
grenzen behoorlijk opgerekt, kortgezegd van 5 tot 16 jaar.

Tweemaal de leerplicht

Door Thijs van Hoogstraten

En dan heb je nog de 'schoolstrijd' en artikel 23 van de Grondwet (1917), de vrijheid van onderwijs, met de gelijkstelling van het openbaar en bijzonder – confessioneel – onderwijs, zoals die nog steeds bestaat. Waarbij je ziet, dat in onze eigen doopsgezinde traditie vaak werd gekozen voor het openbaar onderwijs. Kortom, in ruim 100 jaar is ons onderwijs ondergebracht in een solide systeem. Waarin weer ruimte is voor allerlei lesmethoden: klassikaal en regulier, of Montessori, Jenaplan, Dalton of Vrije School.

Heel interessant allemaal, die geschiedenis. Maar wilde ik het daarover hebben? Als gepensioneerde grootvader weet ik daar echt te weinig van.

Wel heb ik gelukkig twee doopsgezinde zusters die allen op hun eigen manier heel nauw bij het onderwijs betrokken zijn. Hen kan ik het vragen: hoe doen ze het? Dat leren, dat onderwijzen? Hebben zij een vakgeheim, een wijsheid, een methode?

Ik vraag het aan Thea Groothuyse (70+), lerares handvaardigheid, ook nu nog steeds actief.

Ook spreek ik met Aliza Hoomans (45+), lerares aan een basisschool, vroeger in Amsterdam, nu in Sneek. Thea belt mij, Aliza schrijft mij, dus dat is wat hierna wordt weergegeven.

Ja, hoe doen jullie dat, dat lesgeven, dat aanleren – heb je een wijze les, een tip, een mening?

Thea – Ik doe dit werk nu ruim veertig jaar, laatstelijk als inval-groepsonderwijzer. Kinderen verschillen steeds meer! Maar ik zoek altijd naar een grote gemene deler. Een goede voorbereiding is ook veel waard. Mijn methode is eigenlijk bij te blijven met wat kinderen allemaal op zich af krijgen.

Aliza – Ik probeer leerlingen nieuwsgierig te maken. Ze te laten weten waarom ze het moeten leren zodat ze zelf gemotiveerd worden om met het leerstof aan de slag te gaan.

Thea Groothuyse

Aliza Hoomans

Wat is de grootste uitdaging voor het onderwijs in ons land ? Een wel erg algemene vraag, misschien. Hoe is dat dan in je eigen praktijk?

Thea – Hoe houd je de kinderen bij de les? Dat is wel de grootste uitdaging denk ik. Er is echt wel een verschil met vroeger. "Nooit meer stil " zo maak ik het mee, ouders laten hun kinderen ook vroeger los. Als grootmoeder ben ik ook wel een 'leeroma'. Kinderen hebben behoefte aan orde, rust en regelmaat. Dat blijft zo.

*De jonge scholier, toegeschreven
aan Jan van Scorel (1531);
later aan Maerten van Heemskerck.
Boymans van Beuningen.*

Aliza – Leerlingen krijgen tegenwoordig zoveel prikkels binnen via telefoons, spelletjes (games), films.

Alles moet snel, direct en met snel resultaat. Dat is lastig in het onderwijs, want je moet nu eenmaal bepaalde materie en stapjes aanleren.

Tegenwoordig stappen telkens meer scholen af van losse leermethodes voor bijvoorbeeld taal en wereldoriëntatie (geschiedenis, aardrijkskunde en biologie). Ze stappen over naar 'alles in één' methodes, waarbij taal en wereldoriëntatie samenkomen in een thematisch aanbod.

Wanneer het thema leerlingen aanspreekt gaat (aan-)leren inderdaad eenvoudiger.

Geloofsopvoeding is bij dit alles een heel apart thema. Als doopsgezinden leggen we altijd de nadruk op de eigen volwassen keuze. Toch willen we aan onze kinderen 'iets' meegeven, 'iets' leren. Heb je op dit punt een advies aan DG Amsterdam?

Thea – Tja, dat is nou echt een moeilijke vraag. Over het doorgeven van geloof kan ik het eigenlijk niet goed zeggen. Wel kun je je best doen dat kinderen iets meekrijgen van een gemeenschap, de gemeenschap. Je zou het bijna een leerdoel kunnen noemen.

Bij het afgelopen kerstspel was ik met mijn kleindochter. Toen waren er ook twee leerlingen van mijn school. "Hé juf Thea is er ook!" Je zag hoe leuk ze dat vonden. Een gevoel van herkennen, erbij horen, van verbinding, dat is mooi om mee te geven.

Aliza – Verhalen, verhalen, verhalen . Breng kinderen, kleinkinderen in aanraking met verschillende verhalen, Maar begin niet te vroeg met Bijbelverhalen. Deze zijn zo gelaagd. Ga ze niet uitleggen vanuit je eigen gedachte, maar vraag wat ze er zelf van vinden. Het antwoord wat ze geven past bij hen. Wanneer ze naar je mening vragen kun je jouw versie, op hun niveau, geven. Ook wij volwassenen lezen die verhalen op verschillende lagen. Dit mag en is goed.

Deze samenspraak gaat ook over zèlf leren, zelf verwerven van kennis of vaardigheden. Je zou daarom al deze vragen ook aan de leerlingen kunnen stellen. Of aan je volwassen zelf. Daarom heb ik nog één vraag voor mijn doopsgezinde tweetal.

Zit er nog waarheid in deze dichtregel, niet onbekend, van Hieronymus van Alphen uit 1778?

*Mijn spelen is leeren,
mijn leeren is spelen.
En waarom zou mij dan
het leeren vervelen ?*

Thea – Ja en nee!

Aliza – Zeker! Ik hou van de de uitspraak van Einstein: "Laat kinderen spelen want spelen is de hoogste vorm van onderzoek".

Aliza en Thea, dank voor jullie reacties. Ondanks die drukke wereld hebben jullie alle vertrouwen in de jongste generaties. Dat hoor ik er ook in.

'Laat kinderen
spelen want spelen
is de hoogste vorm
van onderzoek'.

Kattebak

Door Joke van der Heide

Toen ik een jaar of 15, 16 was ging ik naar catechisatie. Dat hoorde er gewoon bij. Wij noemden het 'kattenbak'. De dominee, aardige man van buiten Zeeland deed zijn best maar Zeeuwen zijn niet zulke praters.

En het werkte ook niet omdat we in de anderhalf uur dat we daar zaten langzaam gek van saaiheid werden. Af en toe zei ik wel wat, ook omdat ik altijd al geïnteresseerd was in bijbel en geloof. Dan werd ik rood gelijk een biet omdat het eng was om me over zulke zaken uit te spreken en ook omdat er altijd wel een jongen in de groep zat die ik leuk vond. Ik zie de enorme zweetplekken op het overhemd van de dominee nog voor me. Het was onbegonnen werk.

Nu durf ik wel (bijna aan het eind van mijn werkend bestaan) te zeggen dat ik graag bij een Joke in een tienergroep zou hebben gezeten. En misschien heb ik dit werk ook wel gekozen om dat wat ik vroeger miste op deze manier in te halen.

Eigenlijk is de formule vrij simpel; houd van jonge mensen en doe je niet anders voor dan je bent. Geef hun alle ruimte om te reageren op het bijbel verhaal dat we gelezen hebben. Zeg je niks of weinig: dat is ok. Zeg je veel: dat is ok. Ik doe ook gewoon mee in de groep; samen zoeken we naar betekenis en wat het met ons te maken heeft. En in die speurtocht gebeuren er leuke, grappige en mooie dingen.

Zoals toen we het verhaal van de Hof van Eden lazen, eerst samen uit de bijbel. We spraken erover en ontdekten van alles. Als afsluiting las ik het verhaal uit de bijbel van Karel Eykman en vroeg hen wat het verschil was. Een van de tieners antwoordde: het is veel vriendelijker geschreven. Toen ik vroeg waarom Karel Eykman dat zo had gedaan zei een van hen: Omdat hij wil dat we nog wat langer in het paradijs kunnen blijven.

Leren

Door Frank Maas

Als gepensioneerde docent heb ik geleerd dat leren natuurlijk veel gemakkelijker is als dat gebeurt uit eigen vrije wil. Dat gold voor iedereen: ik heb 4 tot 60-jarigen in mijn klas gehad. Maar vooral voor kinderen van 6 tot 11 was die eigen vrije wil op school soms bar ver te zoeken.

In deze leeftijdsklasse had ik nieuwkomers, d.w.z. kinderen die overal vandaan in mijn klas Nederlands moesten leren. Ik had elk jaar een groepje van maximaal 15 kinderen in een school in Amsterdam Zuidoost. Het was een niche waarop de onderwijsinspectie en het hoofd der school minder zicht hadden. Maar misschien juist daardoor waren de resultaten goed. Bij mij mochten ze elk begin van de middag een half uurtje naar believen zelf lezen. Strips, plaatjesboeken, interessante of spannende boeken: alles mocht. Even geen zin in lezen: voor een keertje geen probleem als je maar geen andere kinderen stoorde. Ik liet ze wel soms, als ze dat wilden en konden, zelf vertellen over hun boek. En ook verder probeerde ik iedereen op eigen niveau en naar eigen vrije wil te laten werken en leren. Dat lukte niet altijd maar als dat lukte, gingen de leerresultaten supersnel vooruit.

Dat van die eigen vrije wil was in de reguliere groepen echter vaak wel anders. Ik geloof wel drie keer per week werden er lesjes gedaan in begrijpend lezen waarin kinderen een tekst moesten lezen met de meest vreselijke standaardvragen. Vragen over verwijswoorden, wie/wat/waar/waarom-vragen enz. "Je bedenkt zelf vragen voor, tijdens en na het lezen en je beantwoordt sleutelvragen." Dat stond een keer in de opdracht. Kinderen vonden dit niet leuk, kinderen vonden dit vreselijk. En moesten toch die vragen bedenken. De juffen en die ene meester deden heel erg hun best om deze lessen nog zo aangenaam en interessant mogelijk te maken. Pet af voor hun gedrevenheid en liefde voor de kinderen en het vak. Maar o, wat gingen er hete middagen of ochtenden heen met pijnlijke stiltes, juffen die probeerden uit te lokken, kinderen die afhaakten.

Een keertje kwam na de toets groep 5 uit en vroeg ik Jermaine: En hoe heb je het gemaakt? Antwoord: "Slecht meester, een E." Bleek dat Jermaine al vanaf groep 3 altijd deze slechtste score had, trouwens ook met rekenen niet sterk was. "Maar je bent toch wel ergens goed in, Jermaine?" "Nee, meester". "Potverdikkie, echt wel: dansen, voetballen, spelen: dat kan je als de beste." Aan Jermaines gezicht was te zien dat die zaken voor hem en op school niet erg meetelden. Jermaine was vrij somber over zijn schoolresultaten.

Jermaine was verder een gezellige jongen, eerlijk en recht voor zijn raap. Zijn vader werkte in een garage, zijn moeder deed het huishouden en bracht elke week de gratis buurtkrant rond als bijverdienste. In Jermaines gezin werd nauwelijks gelezen. Dat werd niet gestimuleerd maar de toetsresultaten werden Jermaine niet in dank afgenomen. Dat verklaarde samen met de drukkende 'E' Jermaines somberheid.

Jermaine is me altijd bijgebleven. Door die negatieve beoordelingen onnodig neergedrukt. Waarom toetsen we niet op een andere manier of helemaal niet of veel minder? Wat hebben die lesjes begrijpend lezen hem nou opgeleverd? Heeft hij er iets van geleerd? Iets aan gehad voor de rest van zijn leven? Ik denk het niet. En de gemiddelde resultaten van Nederlandse kinderen op het gebied van lezen laten een dalende trend zien. Laat kinderen nou uit eigen vrije wil elke dag ff lezen. Voor zichzelf, uit plezier, alles mag qua tekst. De meesten gaan het dan leuk vinden en leren er meteen heel veel bij. Nieuwe woorden, interessante zaken, malle dingen, plaatjes, cultuur, je eigen weg vinden. Dat is pas leren.

Veilig leren lezen

Door Albertine Wendte-Voncken

Kinderen groeien in sprongetjes. Hele boeken zijn erover geschreven hoe welke sprongetjes baby's maken, maar ook later maken ze sprongen. Zelfs bij volwassenen gaat de veroudering met sprongetjes, al zeggen we het meestal niet hardop als die goede kennis ineens kaal of grijs geworden is.

Mijn jongste gaat sinds deze week naar de middelbare school, een jaar waarin kinderen een wonderlijk grote sprong maken. Die sprong is bijna net zo groot als de sprong die ze maken in groep 3, wat vroeger de eerste klas heette. Je kleutertje komt in september binnen en kent gemiddeld 18 letters en nog voor de kerst kunnen ze lezen. De wereld gaat dan ook ineens voor ze open en regelmatig hoor je ze vanaf de achterbank of vanuit het fietsstoeltje woorden spellen die ze tegenkomen.

"Veilig leren lezen" was de titel van de lesmethode van mijn kinderen en Bibi Dumon Tak reageerde daar in haar aflevering van Zomergasten op als door een wesp gestoken. Ze beschreef de zouteloze teksten, waar je geen plezier in had om te lezen en waar je dan later ook nog vragen over moest beantwoorden. Ze zei tegen de interviewer en cabaretier Theo Maassen, dat het is alsof je naar een show van hem gaat en daarna de grappen in je eigen woorden moet uitleggen. Het jaar daarvoor had ze de Albert Verwey lezing gehouden waarbij ze mensen probeerde te enthousiasmeren voor ook nieuwe boeken in plaats van ze hun oude boeken op te leggen. De lezing is nog steeds terug te vinden op het internet onder de titel: Wipneus en zijn schimmelige vriendje Pim.

Om te leren lezen wordt er gekeken op welk AVI niveau het kind is en van elk niveau staat omschreven hoe er

geschreven moet worden: een of meerdere lettergrepen, wel of geen interpunctie etc. Een mal waar de schrijvers zich in dienen te persen en dat levert vaak moeizame verhalen op, die hortend en stotend over de finish komen.

Uitgeverij Querido was dat AVI keurslijf zat en gaf vanaf 2016 de serie Tijgerlezen uit, geschreven door gerenommeerde schrijvers, met aantrekkelijke titels en met levendige illustraties. Ze gaan ervan uit dat kinderen het liefste boeken lezen die ze

leuk vinden. Er zijn ook verschillende niveaus, maar kinderen kiezen zelf hun boek en dan komt het vaak goed met het niveau. Een goede vuistregel is altijd om een bladzijde te lezen en te tellen hoeveel woorden je niet kent. Past het niet op één hand, dan wacht je er nog even mee.

Gelukkig zijn er ook schrijvers die het wél gelukt is om binnen het AVI keurslijf te werken, zoals Sylvia Vanden Heede. Zij schreef twee grote series die absoluut aan te raden zijn: de Vos en Haas serie, geïllustreerd door

Thé Tjong-Khing en de Wolf & Hond serie. Vos en Haas is heerlijk en lief, maar niet zoetsappig, maar ik vond Wolf en Hond nog leuker, omdat er een spanningsveld is tussen Wolf en Hond. De flaptekst zegt genoeg:

Wolf is wild.

Hond is tam.

Wolf woont in het bos op de berg.

Hond heeft een baas en een mand.

Wolf is iets van plan.

Hond weet van niets.

Als dat maar goed gaat!

Wolf en Hond zijn neven van elkaar. Wolf heeft telkens snode plannetjes, waar Hond niet altijd goed uitkomt, maar Hond kan Wolf ook wel aan, geeft tegengas en maakt Wolf soms wat zachter. Hond voelt zijn verantwoordelijkheid vanuit de familieband, waardoor hij toch probeert om te zien naar zijn neef, ondanks zijn moeilijke gedrag. Misschien is dat ook wel in het grotemensenleven de uitdaging. "Ben ik mijn broeders hoeder?" zegt Kain, en vaak volgt dan de vraag wie je broeder is, want omzien naar een naaste die aardig is, is niet zo moeilijk, maar je moet soms wel uit een eeuwige bron van geduld tappen om aardig te blijven als iemand onaardig of moeilijk doet. Daarmee bedoel ik niet dat je alles maar moet pikken of over je heen moet laten lopen, maar misschien heeft die persoon het ook nodig om vriendelijk benaderd te worden. Bij Wolf en Hond werkt het in ieder geval zo en is er ondanks de schurende relatie ook een wederkerigheid en begrip voor elkaar en binnen dat spanningsveld is een mooi boek ontstaan.

In Memoriam

Zr Trudy, Geertruida Johanna van Sluijs (26 juni 1940 - 23 juni 2025)

Op maandag 30 juni hebben we, in de Koningskerk, afscheid genomen van Trudy van Sluijs. Ze werd geboren in Leiden, haar ouders werkten in het onderwijs en hadden twee bijna volwassen zonen. Trudy kwam als verrassing, ook nog aan het begin van de oorlog, en had het thuis niet altijd heel makkelijk. Ze deed na school de opleiding tot verpleegkundige, en na jaren werk in de verpleegkunde is ze kinderoppas geworden en heeft daarmee talloze kinderen verzorgd en ondersteund om er soms zelfs een levenslange band mee te houden.

Haar daadkracht was haar talent. Geloof, het was voor haar Doen. Geloven is doen, opstaan, niet blijven zitten. Dit herkende ze in haar echtgenote Hanneke, en als Trudy zich over iets of iemand zorgen maakte, gingen ze er samen op af. Bij deze daadkracht hoorde dat ze makkelijk deelde wat ze vond, soms wel eens ongefilterd, vaak verfrissend.

Tijdens een gesprek, voordat het vermogen om haar gevoelens en gedachten te ordenen en te verwoorden afnam, verwoordde Trudy haar geloof zo: 'Het heeft met het hart te maken, denk ik, met gevoel en liefde, daar is God ergens, denk ik. Maar hoe, ja dat weet ik ook niet precies'

Bij haar afscheidsdienst lezen we uit 1 Korintiërs 13: Ons resten geloof, hoop en liefde, deze drie, maar de grootste daarvan is de liefde.

In onze gemeente is Trudy steeds actief geweest, ging met veel plezier naar Fredeshiem en zong tot niet heel lang geleden met volle overgave in het Singelkoor.

Dat de nagedachtenis aan zr Trudy van Sluijs ons tot zegen mag zijn.

Essemie van Dunné

Ik woonde vanaf eind augustus 2001 op Oudezijds100. Vanaf zomer 2002 in een kamer aan de Voorburgwal (met gedeelde keuken en badkamer). In juni 2009 trouwden Jan en ik en trok hij bij mij in. We verhuisden naar een tweekamerappartement.

Wonen op Oudezijds100

Door Natascha van Berkum

In april 2011 werd Ewoud geboren en in juni verhuisden we naar de beheerderswoning van de Vermaning in Den IJp. Inmiddels wonen we alweer negen jaar in Amersfoort. Een half leven geleden woonde ik op Oudezijds100, een christelijke woongemeenschap in het rode hart van Amsterdam.

Hoe komt een provincie-meisje op de wallen terecht? 18 jaar jong had ik besloten na mijn eindexamen Orthopedagogiek te gaan studeren. Ik wilde wel wat van de wereld zien en koos voor Amsterdam om op kamers te gaan. Na een aantal bezichtigingen bij soms griezelige huisbazen, besloot ik toch de suggestie van mijn moeder te onderzoeken: Zij had vroeger als student op Oudezijds100 gewoond. Je moest een keer in de week in de groep mee-eten en iets van vrijwilligerswerk doen in de gemeenschap. Hoe het nu ging, wist ze niet.

Ik kon komen voor een kennismaking; ik at mee in de gemeenschap, ging naar de kapelvieringen, deed ondertussen mijn introductieweek bij de VU, hielp met de keuken schoonmaak, dronk thee in de Kajuit en zette een pot koffie. En ik bleef.

Het eerste jaar was er alleen een kamer(tje) in het vaderhuis beschikbaar; ik had geen eigen keuken en at dus vrij vaak

mee in de gemeenschappelijke keuken, waar ook de andere bewoners van het vaderhuis aten. Dit waren toen twee stagiaires SPW, een jongere die een tussenjaar deed, een buitenlandse theologiestudente, diverse 'hulpvragers' en afwisselend de communityleden en andere bewoners van de grotere woongemeenschap.

Nou, mijn wens iets van de wereld te willen zien kwam uit. In de Kajuit, de 'woonkamer' waar iedere ochtend van 9 tot 12 koffie en thee geschonken werd voor iedereen die binnenkwam, sprak ik een buurtzwerwer. (Hij bleek vroeger hartchirurg te zijn geweest. De week erop was hij echter violist, 1ste violist, in het concertgebouw.)

Een Afrikaanse moeder droeg haar kindje in een doekop haar rug, of los op haar heup. Het meisje had sterke armen en greep je vinger alsof ze je niet meer los zou laten. Ze zat maanden eerder zelfstandig dan menig Nederlandse baby.

Een jongetje in de buggy met zwarte tandjes. Hij kreeg een fles tot hij sliep. Moeder dronk zelf cola als water en had met haar 18 jaar al een kunstgebit. Nee, zoontje kreeg geen cola. (maar wel limonade).

De Surinaamse moeder, even oud als ik toen, die me leerde hoe je een 'echte' kippensoep maakt. Mmm!

De bekeerde DJ, die niet langer draaide op coke. Hij at nu niet meer in restaurants, maar moest zelf leren koken. We kookten samen voor 20 tot 30 mensen en ik liet hem zien hoe je met weinig geld slim boodschappen doet (kijk bovenin en onderop de schappen).

In de kapel, waar iedere ochtend en avond een viering van zo'n 20 minuutjes was, gingen mensen uit de woongemeenschap voor, mensen uit alle hoeken van de christelijke kerk. Er ging een wereld voor me open. Ik leerde nieuwe liederen en gebruiken en beleefde het ontsteken van het paasvuur na een nachtwake. Op Oudezijds100 kun je heel natuurlijk (naar) je geloof leven.

In het samen leven en werken met anderen, ontdekte ik veelvuldig dat wat voor de een vanzelfsprekend is, dat voor de ander helemaal niet hoeft te zijn.

Uiteindelijk woonde ik zo'n 9 jaar op Oudezijds100, totdat ons eerste kind twee maanden oud was. Het heeft mijn leven enorm verrijkt en ik ben dankbaar voor alle (levens)ervaringen die ik er mocht opdoen.

SAIL 2025 is weer voorbij.

Havenmeester Milembe Mateyo: SAIL: ‘Spannend, maar ook magisch’

Uit de Nieuwsbrief van de Gemeente Amsterdam, voorafgaand aan Sail:
“We gaan de mooiste en meest bijzondere schepen zien midden in onze stad”, zegt havenmeester Milembe Mateyo.

Wat voor de stad een feest is, betekent voor Milembe en haar team van de Divisie Havenmeester anderhalf jaar aan voorbereiding. Zij zorgen ervoor dat al die tall ships, varende erfgoed, recreatie- en beroepsvaart veilig en soepel hun weg vinden door Amsterdam.

Dagelijks regelt Milembe met haar team de scheepvaart in het Noordzeekanaal-gebied. Tijdens SAIL is dat een ander verhaal. “We zijn al anderhalf jaar bezig”, vertelt ze. “We hebben een schutplan (planning voor het gebruik van de sluizen, red.) gemaakt, bepaald waar de tall ships in de sluizen komen te liggen, een paradeplanning opgesteld en een afmeerplan voor de IJhaven. Alles moet tot in detail kloppen.”

Flinke uitdaging

Wie langs de kades bij het Centraal Station, de Pontsteiger of het NDSM-terrein staat, ziet het resultaat van die puzzel voor beroepsvaart door het SAIL-gebied.”

Hoogtepunt voor Amsterdam

“SAIL laat de geschiedenis van Amsterdam zien, met de scheepvaart als drager van het ontstaan van de stad. Naast de tall ships is er ook veel varende erfgoed. Schippers en kapiteins uit de hele wereld kijken hiernaar uit, want nergens worden ze door zoveel mensen verwelkomd.”

Veilig genieten

De drukte op het IJ vraagt om extra maatregelen. “We werken nauw samen met de SAIL-organisatie, gemeente Amsterdam, Rijkswaterstaat, politie, brandweer en onze nautische partners, zoals de Koperen Ploeg en het Loodswezen”.

Bezoekers dragen daar zelf ook aan bij. “We rekenen op gezond verstand en goed zeemanschap, zodat iedereen kan genieten van het evenement.” Nieuw is de Waterwegenwacht, die bootjes met pech in de IJhaven direct kan helpen.

Chris Maas vestigde onze aandacht op Havenmeester Milembe Mateyo “Jarenlang trok ik als voorzitter van de Doopsgezinde Zending (o.a. door Zambia en Tanzania) op met haar toenmalige echtgenoot Jonathan Mateyo, indertijd penningmeester van DZ.

Milembe en haar (ex)man zijn al jaren lid van Doopsgezind Haarlem.

Uitnodiging belijdenisavond en doopdienst

Tijdens de volgende kerkenraadsvergadering op donderdag **11 september** zal Milan van Boxtel zijn belijdenis uitspreken. De vergadering begint om 20.00 uur (in de Singelkerk). Op zondag **14 september** zal hij tijdens de dienst worden gedoopt. Gemeenteleden en belangstellenden zijn van harte uitgenodigd om bij deze feestelijke gelegenheden aanwezig te zijn.

Bezoek aan de bibliotheek

Voorafgaande aan de laatste kerkenraadsvergadering in juli bezochten we met een aantal leden uit de gemeente de Doopsgezinde Bibliotheek in het Allard Pierson. Conservator en gemeentelid Gwendolyn Verbraak vertelde over de historische stukken, waaronder een handgeschreven brief uit 1573 van Maeyken Wens, geschreven aan haar kinderen, vanuit de gevangenis. Het was heel indrukwekkend. Het bezoek heeft ons geïnspireerd om te onderzoeken of we een gezamenlijke expositie kunnen organiseren. Zo blijven we samen de doopsgezinde verhalen vertellen en maken we nog altijd actuele thema's als vrijheid en onderdrukking bespreekbaar.

Nieuwe kerkenraadsleden

Op zondag 13 juli zijn tijdens de dienst **Lisanne Lens**, **Bas Kniphorst** en **Ernst Gülcher** bevestigd als nieuwe leden van de kerkenraad. We zijn verheugd over hun toetreding en zien uit naar hun bijdragen aan het werk van de gemeente. De woorden van Ewoud Roos tijdens de dienst moedigen ons aan om te dienen vanuit liefde en in nabijheid van elkaar.

Portefeuilleverdeling

Naar aanleiding van de nieuwe samenstelling van de kerkenraad hebben we ook een nieuwe portefeuilleverdeling gemaakt. Hiermee hebben alle commissies, vrijwilligers en besturen als het goed is een bestuurlijk aanspreekpunt en zijn de prioriteiten uit het werkplan belegd.

De portefeuilleverdeling is als volgt vastgesteld:

1 – Voorzitter: Kirsten Meijer

Doel: faciliteren van besluitvorming en bewaken voortgang met aandacht voor interne en externe vertegenwoordiging, prioriteiten en ontwikkeling kerkenraad als team.

Aanspreekpunt voor: agenda en activiteiten kerkenraad, team, vacature commissie, ADS, Raad van Kerken Amsterdam, EBG, personeelszaken (in samenwerking met Rimke van der Veer), statuten, jaarplanning, idA-redactie, integriteit en veiligheid binnen de gemeente.

2 – Planning en roosters: Jeannette de Vries Lentsch

Doel: realisatie van kernactiviteiten door aanwezigheid en inzetbaarheid van de juiste mensen op de juiste plek.

Aanspreekpunt voor: koffieschenkers, hulp bloemengroet, oude dienst, verjaardagskaarten versturen, roosters kerkenraad

3 – Financiën en vastgoed: Jan-Jaap Hangelbroek

Doel: solide en transparant financieel en vastgoedbeheer dat bijdraagt aan de realisatie van de voorgenomen activiteiten en toekomstbestendigheid van de gemeente.

Aanspreekpunt voor: jaarcyclus, Stichting Beheer, Financiële Controle Commissie, financiële deel HR, kosterij, ICT.

4 – Betrokkenheid en zichtbaarheid: Bas Kniphorst

Doel: nieuwe leden, vrienden en belangstellenden werven en gaandeweg hun betrokkenheid vergroten.

Aanspreekpunt voor: externe communicatie, ledenwerving, activiteiten voor nieuwe leden, Second Sundays, Commissie Dopersgesprek, Preek van de Leek, Spirit of Amsterdam, hofjes (voorlopig).

5 – Muziek en cultuur: Ernst Gülcher

Doel: Singelkerk en Meerpadkerk zijn een podium voor muziek en cultuur, zowel op zondag als daarbuiten.

Aanspreekpunt voor: Muziekcommissie, Singelkoor, Commissie Singelkerk concerten, Stichting tot Beheer van de Bibliotheek van de VDGA, bestuur Elfregi.

6 – Diaconie en doelgroepen: Lisanne Lens

Doel: verbinding met goede doelen en specifieke doelgroepen (jeugd, senioren) in de gemeente en daarbuiten versterken, met in het bijzonder oog voor vrede als speerpunt.

Aanspreekpunt voor: Commissie Fredeshiem, Maatjes project, Commissie Jeugd en Jongeren Werk, ouders Kom in de Kring, project vluchtelingen, doopsgezind vastgoed (zie werkplan), collecterooster.

7 – Leren en verbinden: Madzy Rispens

Doel: het realiseren van een inspirerende en lerende organisatie met ruim baan voor toegankelijke en verdiepende geloofs- en maatschappelijke gesprekken met aandacht voor vrede en duurzaamheid.

Aanspreekpunt voor: Commissie activiteiten en reizen, leerhuiscommissie, Commissie Noord, beleid t.a.v. gespreksgroepen.

De termijn van Karen Lammers is in september afgelopen.

Daarmee ontstaat er een vacature in de kerkenraad, met als aandachtspunten de doopsgezinde hofjes en Noord. Het is een mooie portefeuille met leuke contacten met studenten en senioren en vrijheid om invulling te geven aan doopsgezinde gemeenschapszin in de stad. Heeft u interesse? Dan horen we het graag!

De kerkenraad is te bereiken via Liesbeth Groeneveld, de ambtelijk secretaris, door te mailen naar info@doopsgezindamsterdam.nl. Heeft u een idee of vraag? Aarzel niet om contact op te nemen.

Het einde der tijden

De gesprekskring o.l.v. Mieke krebber zal dit seizoen zich bezighouden met passages uit het Nieuwe Testament die betrekking hebben op eindtijdverwachtingen. We beginnen met de 'rede over de laatste dingen' in Marcus 13, Lucas 21 en Matteüs 24. Daarna zullen we lezen hoe in de Openbaring van Johannes aan de verwachting van de eindtijd en de komst van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde in beeldtaal uitdrukking wordt gegeven.

Bijeenkomsten: iedere derde dinsdag van de maand om 14.30 uur in de Singelkerk. Iedereen welkom.

Oproep: vrijwilligers bloemengroet gezocht

Voor het rondbrengen van de bloemengroet zoeken we nieuwe vrijwilligers. Het betreft een kleine, maar dankbare taak die zeer wordt gewaardeerd.

De bloemen worden in principe alleen in Amsterdam rondgebracht.

Wij willen graag een rooster maken zodat van tevoren duidelijk is wie het kerkenraadslid van dienst kan helpen om de bloemen te bezorgen.

- Vindt u het leuk om mensen blij te maken met een bloemetje?
- Bent u in staat om één keer in de maand op zondag na de dienst de bloemen langs te brengen?
- Vindt u het belangrijk dat we vanuit de gemeente meeleven met elkaar?

Dan horen we graag van u via info@doopsgezindamsterdam.nl.

8 september – 20.15 uur in de Singelkerk

Dopers Gesprek

HET KON MINDER. DE LESSEN VAN JOHAN REMKES

Op maandag 8 september spreken Thijs Broer en Peter Kee over hun boek 'Het kon minder. De lessen van Johan Remkes', dat begin september verschijnt.

In dit boek beschrijven Thijs Broer en Peter Kee hoe Johan Remkes die onafhankelijke positie verwierf, van zijn jeugd als tuinderszoon in Groningen tot de jaren waarin hij Mark Rutte bijstuurde, in het hart van de macht. Zo doemt het beeld op van een man die tot zijn eigen verbazing uitgroeide tot baken van rust in een land waar het populisme en de polarisatie om zich heen grepen, terwijl hij voor zijn eigen gevoel altijd had gedaan wat veel anderen in de dolgedraaide politieke praktijk uit het oog waren verloren. Welke lessen heeft Remkes onderweg geleerd, en wat kunnen wij daarvan leren?

Het Dopersgesprek is gratis bij te wonen; u moet u wel even aanmelden via www.doopsgezindamsterdam.nl.

Boom der kennis

Door Karen Lammers

Basis van het leerproces is het cognitieve leren van concepten en die kennis vervolgens op verschillend niveau toepassen. Voorbeelden zijn behulpzaam, maar alleen het doorleven van het geleerde concept zal een abstracte term tot iets tastbaars maken. Het doorleven van een opeenvolging van leermomenten waarin het concept zich in steeds in andere vormen aandient zal het inzicht in de betekenis van de term en de waarde ervoor in het leven verdiepen. Zo wordt de kennis door ervaring steeds verfijnder.

Neem bijvoorbeeld het wiskundige concept van oppervlakte berekenen en het toepassen van het geleerde als je een plantenbak met aarde wilt vullen en de vraag zich aandient hoeveel aarde je daarvoor nodig hebt. Heb je de formule niet paraat, dan kom je er uiteindelijk ook wel uit, maar slechts nadat je een paar keer extra naar de kweker bent gefietst om een zak aarde bij te kopen omdat je inschatting niet gebaseerd was op gedegen kennis. Maar vul je met toewijding aan het concept dagelijks allerlei potten van verschillende vorm en grootte met aarde, dan ontwikkel je uit kennis een dusdanig gevoel, dat je uiteindelijk met slechts één blik op de pot een loepzuivere inschatting kunt maken.

Dit houdt ook in dat onder woorden gebrachte ervaringen alleen werkelijk bij de ander zullen resoneren, die een dergelijke gang heeft doorgemaakt. Na ruim tien jaar yogaoefening, door het telkens oefenen van een specifieke asana, besepte ik uiteindelijk wat deze pose beoogt. En ik herinnerde me de woorden van mijn yogadocente door de

jaren heen: 'misschien voel je iets, misschien voel je niets, misschien een andere keer.' Sinds dat merkwaardige moment, waarop ik werkelijk invoelde wat de asana voor mijn fysiek doet, begrijp ik ook hoe ik haar kan inzetten voor mijn welzijn.

De innerlijke ontwikkeling, het leren van hoe je mens bent in de wereld, in de natuur, in het universum, volgt misschien eenzelfde ondervinden. Het steeds weer op een andere manier doormaken van wat zich aandient om je ontwikkeling als mens tot volle rijpheid te brengen, gaat uiteindelijk om gevoelens. Een gevoel dat een stevige basis heeft door reflectie, als het ware stevig geworteld in de grond,

aards, en reikend naar 'hogere sferen'. Als een boom, die met de eerste voeding haar wortels doet groeien en stevig doet gronden in de aarde.

Een fysieke basis, als het cognitieve leren. Vandaaruit bewegen sapstromen omhoog, de levensenergie, voedend en ontwikkelend door dat wat het doorleefde cognitieve vermag. Door het doorleven ontstaat een stevige bast en steeds omvangrijker wordt haar veerkracht, terwijl haar bladeren steeds voller en talrijker, trillend als een espenblad, een steeds scherpzinniger en subtieler gevoel ontwikkelen door ervaring, tot een bijna intuïtieve inspiratie, en steeds hoger reiken.

Agenda uitgelicht

5 september – Opening academisch jaar 2025-2026

Onder het thema *Communities of Hope* wordt onderzocht hoe hoop vorm kan krijgen in een wereld vol onzekerheid en verdeeldheid. Centraal staat de vraag hoe ieder individu – student, docent, voorganger of gemeentelid – zelf een *actor of hope* kan zijn. De bijeenkomst bestaat uit gezamenlijke oefeningen en het delen van persoonlijke verhalen. Ter gelegenheid van de opening van het academisch jaar nodigen het Doopsgezind Seminarium en het Remonstrants Seminarium studenten, curatoren, docenten en andere geïnteresseerden uit voor een middag van ontmoeting, reflectie en verbeelding.

– *Vrijburg, Diepenbrockstraat 46. Aanmelden: zie website DGA.*

5 september – Frederik Mullerlezing door Marita Mathijssen

Op vrijdag 5 september 2025 om 17.00 uur vindt in de Singelkerk de jaarlijkse Frederik Mullerlezing plaats. *Wat bij toeval bewaarde documenten prijsgeven.* In archieven vindt men niet alleen geboorteakten, testamenten enz.; er is zoveel meer. Met brieven kan de historicus het drama van de geschiedenis voelbaar maken, zoals de brieven van zeelui wier schip gekaapt werd of de piepkleine boekjes die Doopsgezinden in de 16e eeuw lieten drukken om mee te kunnen nemen als ze vluchtten voor vervolging. Of het concept van de brief die Aagje Deken aan de haar toen onbekende Betje Wolff stuurde en die het begin van de vriendschap zou gaan betekenen – de echte brief is niet overgeleverd. Juist papieren die bij toeval bewaard zijn gebleven kunnen meer prijsgeven over het verleden dan documenten die toch al van overheidswege opgeslagen werden.

– *Opgeven via website van Doopsgezindamsterdam.*

11 september – Kerkenpad H4H; Haarlem, drie kathedralen

De tocht gaat naar de St. Josephkerk in de Jansstraat 43. Daarna naar de Grote of St.-Bavolerk op de Grote Markt. Daarna naar de Kathedrale Basiliek St. Bavo, waar een lunch klaarstaat. Na de rondleiding inclusief de schatkamercrypte worden we begroet door de bisschop van Haarlem en Amsterdam Mgr. Jan Hendriks. Na de gebedsviering afsluiting met een drankje. De afstanden tussen de kerkgebouwen zijn kort en goed te belopen. De reis naar en van Haarlem is op eigen gelegenheid. Aanvang tussen 9.30 en 10.00 uur.

– *Opgave uiterlijk 28 augustus via de website van de Krijtberg. Voor lezers van idA wordt wellicht hierop een uitzondering gemaakt; mail koster@krijtberg.nl. – Kosten: € 32,50.*

11 september – Kerkenpad H4H; Haarlem, drie kathedralen

De tocht gaat naar de St. Josephkerk in de Jansstraat 43. Daarna naar de Grote of St.-Bavolerk op de Grote Markt. Daarna naar de Kathedrale Basiliek St. Bavo, waar een lunch klaarstaat. Na de rondleiding inclusief de schatkamercrypte worden we begroet door de bisschop van Haarlem en Amsterdam Mgr. Jan Hendriks. Na de gebedsviering afsluiting met een drankje. De afstanden tussen de kerkgebouwen zijn kort en goed te belopen. De reis naar en van Haarlem is op eigen gelegenheid. Aanvang tussen 9.30 en 10.00 uur.

– *Opgave uiterlijk 28 augustus via de website van de Krijtberg. Voor lezers van idA wordt wellicht hierop een uitzondering gemaakt; mail koster@krijtberg.nl. – Kosten: € 32,50.*

19 september – Dankdienst Oudezijds100 70 jaar

Mensen uit alle hoeken van de samenleving vormen samen Communitaire Gemeenschap Oudezijds100. In de binnenstad van Amsterdam proberen wij in leven en werken het evangelie van Jezus Christus present te stellen. Oudezijds 100 biedt concreet hulp door inloop, begeleid wonen, algemeen maatschappelijk werk, trainingen en verschillende activiteiten. De woon-gemeenschap functioneert hierin als groot gezin en oefenschool, die de hulpverlening ondersteunt.

De Kajuit

Oudezijds 100 werd 70 jaar geleden gesticht door de twee dominees: Rolf Boiten (predikant in de Eglise Wallone) en Georgine du Rieu (doopsgezind). Zij hadden elkaar tijdens hun studie theologie in Leiden leren kennen en trouwden in 1955. Georgine overleed in 2019, Rolf in februari van dit jaar. Na hun trouwen kozen ze hun domicilie niet in Amsterdam-Zuid, zoals de meeste dominees, maar kochten ze met hulp van vrienden en bekenden een pand midden op de Wallen aan de Oudezijds Achterburgwal. De prijs: f 10.000, -

Nu:

Opvang voor mensen in een woongemeenschap. De woongemeenschap dient als 'oefenschool' voor zelfstandig leven.

- **Inloop - de Kajuit** Dit is de huiskamer van Oudezijds100; hier treffen gemeenschapsleden en bezoekers van buiten elkaar. Iedereen is er welkom voor een kopje koffie of thee. De een komt voor een praatje, de ander zoekt wat rust en ontspanning
- **De kruispost** – biedt medische en psychosociale zorg aan mensen die in de reguliere zorg geen hulp kunnen vinden: onverzekerden, daklozen en (uitgeprocedeerde) asielzoekers.

28 september – Mondig op Zondag: Voeten in de aarde 10.00 - 16.30 uur Mennorode, Elspeet

Een inspirerende dag voor alle doopsgezinden én iedereen die zich verbonden voelt met de doopsgezinde traditie. Een dag vol verdieping, ontmoeting, viering en creativiteit. Georganiseerd door ADS (Algemene Doopsgezinde Sociëteit) in samenwerking met de doopsgezinde geloofsgemeenschap. U kunt deze dag gratis bijwonen.

Dit jaar staat duurzaamheid centraal, in de breedste zin van het woord. Wat betekent het om geworteld te zijn in je geloof, in de aarde, in de gemeenschap? Hoe kunnen we hoopvol en actief bijdragen aan een rechtvaardige wereld?

Laat je inspireren door mensenrechtenactiviste Chautuileo Tranamil, volg workshops over klimaat, activisme, erfgoed, hoop en spiritualiteit, en geniet van de rust en natuur rondom Mennorode. Voor kinderen, jongeren en twintigers is er een speciaal programma, en diverse organisaties presenteren hun werk op de informatiemarkt.

– *Meer informatie over het programma op de website van de ADS. Daar staat ook een verwijzing naar het aanmeldformulier.*

18 oktober – Jubileumconcert Oranje Appel in de Singelkerk om 16.30 uur

Dit jaar bestaat de Stichting Oranje Appel 350 jaar! Dat vieren we groots met een feestelijk concert van het AMAL Ensemble van Orchestre Partout. Dit concert markeert ook de feestelijke afsluiting van ons 750 jaar Amsterdam project.

– *Meer informatie op doopsgezindamsterdam.nl*

20 september – Oudezijds 100: Buurtfeest

Met: Wereldkeuken; Tentoonstelling; Verhalenhuis; Videoreeks.

– *Voor meer informatie: doopsgezindamsterdam.nl; aanmelden gewenst.*

21 september – Singelkerkconcert: Klezmer Band en Jeroen Koopman op het orgel.

Muzikanten uit joodse, christelijke en islamitische tradities brengen een muzikale ontmoeting tot stand.

– *Meer informatie en Kaarten via doopsgezindamsterdam.nl*

20 tot 28 september – Vredesweek

Thema: Niets doen is geen optie.

23 september – Filmmiddag

Op dinsdag 23 september (aanvang 14.00 uur) organiseert de Singelkerk een filmmiddag in het kader van de Vredesweek. Samen kijken we een indrukwekkende film en gaan daarna met elkaar in gesprek. Het thema van dit jaar is: jonge vluchtelingen en tolerantie. Iedereen is van harte welkom. Wij zorgen voor koffie, thee en iets lekkers. Het programma duurt ongeveer anderhalf uur.

– *Deelname is gratis, graag aanmelden voor 18 september via info@vdga.nl.*

26 september – Vredesweeklezing door Tim Hofman

In de Nieuwe kerk in Den Haag, Spui 175, aanvang 20.00 uur. Een avond van verbinding, reflectie en verantwoordelijkheid. De actualiteit, van Soedan tot Gaza, van Oekraïne tot Nederland, confronteert ons dagelijks met onrecht. In zo'n wereld is het van belang elkaar op te zoeken, bruggen te bouwen waar het kan, en te blijven opkomen voor vrede en gerechtigheid. Niets doen is geen optie.

– *Toegang gratis, maar aanmelden verplicht; via doopsgezindamsterdam.nl*

Agenda

Het team

Essemie van Dunné
voorganger, jongeren-
en opbouwwerker
in Noord
t 06 48 35 07 25
e.vandunne@
doopsgezindamsterdam.nl

Joke van der Heide
jongerenwerk
t 06 17 96 43 71
j.vanderheide@
doopsgezindamsterdam.nl

Henk Leegte
predikant
t 06 45 62 70
h.leegte@
doopsgezindamsterdam.nl

Ewoud Roos
predikant
t 06 34 11 50 00
e.roos@
doopsgezindamsterdam.nl

Liliane van der Steur
jeugdwerker
t 06 21 39 75 44
l.vandersteur@
doopsgezindamsterdam.nl

September

• vr 5 sept	Opening Academisch jaar	Vrijburg	14.30-17.00 uur
• vr 5 sept	Lezing M. Mathijssen	Singelkerk	17.00 uur
• za 6 sept	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• ma 8 sept	Dopers Gesprek: Broer en Kee	Singelkerk	20.15 uur
• di 9 sept	Bespiegelaars; E. van Dunné	Singelkerk	13.30 uur
• do 11 sept	Kerkenpad H4H	Haarlem	ca 9.30-16.00 uur
• do 11 sept	Belijdenisavond	Singelkerk	20.00 uur
• za 13 sept	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• 13/14 sept	Open Monumentendag	Meerpad	
• za 13 sept	Brahms Sonate nr. 3 in d klein; door violist Lianne Soeterbroek en pianist Li Xie	Meerpad	13.00 uur
• zo 14 sept	Optreden van het Volkskoor Noord	Meerpad	14.30 uur
• di 16 sept	Kring: Einde der tijden; M. Krebber	Singelkerk	14.30 uur
• wo 17 sept	Rijpenhofkring; E. Roos	Singelkerk	19.00 uur
• vr 19 sept	Dankdienst OZ 100 70 jaar	Singelkerk	19.30-21.00 uur
• 20/28 sept	Vredesweek		
• za 20 sept	Buurtfeest OZ 100		
• zo 21 sept	Singelkerk concert Klezmer	Singelkerk	16.00-17.00 uur
• di 23 sept	Filmmiddag Vredesweek	Singelkerk	14.00 uur
• do 25 sept	Bijbelaars o.l.v. H. Leegte	Singelkerk	11.00 uur
• vr 26 sept	Vredesweeklezing: Tim Hofman	Den Haag	20.00 uur
• za 27 sept	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• zo 28 sept	Mondig op zondag	Mennorode	10.00-16.30 uur
• za 4 okt	Koorrepetitie	Singelkerk	10.30 uur
• za 18 okt	jubiläumconcert Oranje Appel	Singelkerk	16.30 uur

Collectebestemmingen september

7 september – Collecte t.b.v. eigen gemeente

Rekeningnummer: NL16 INGB 0000 78 0000

t.n.v. Verenigde Doopsgezinde gemeente Amsterdam

14 september – PWA Manege Vereniging Paardrijden Gehandicapten

PWA (Prins Willem-Alexander) Manege is de plek waar de Vereniging Paardrijden Gehandicapten haar activiteiten organiseert. De manege is gevestigd aan de Loosdrechtlaan 9, 1108 AZ Amsterdam Zuid Oost.

Rekeningnummer: NL88 INGB 0005 0720 21 t.n.v. Prins Willem Alexander Manege

21 september – Vredescollecte van Doopsgezind Wereldwerk

In doopsgezind Nederland is in de afgelopen periode steeds meer aandacht gekomen voor gewetensbezwaren militaire dienst. En hoe is dat geregeld in andere landen, zoals Rusland, Wit-Rusland en Oekraïne? Olga Karach is een politica uit Wit-Rusland. Zij werkt noodgedwongen vanuit Vilnius in Litouwen en zet zich onder andere op geweldloze wijze in voor de belangen van gewetensbezwaarden. Olga is min of meer het gezicht geworden van Nash Dom (Ons Huis). In 2020 was men gedwongen om in ballingschap te gaan. Olga is vanwege haar werk door de Wit-Russische KGB aangemerkt als "terrorist" en is bij verstek veroordeeld tot 12 jaar gevangenisstraf.

Doopsgezind Wereldwerk wil enerzijds het belangrijke werk van Olga Karach en Nash Dom steunen, maar ook leren van de ervaringen die men aldaar opdoet bij het bewust maken van jongeren m.b.t. de vragen en keuzes rond oorlog en vrede.

28 september – Stoelenproject

Het Stoelenproject is de meest laagdrempelige avond- en nachtopvang van Amsterdam. De opvang is sober, maar veilig, warm en gratis. Elke avond en nacht verblijven er 45 daklozen in de opvang aan de Marnixstraat. Van 15 september tot en met 30 april realiseren ze sinds 1989 ieder seizoen weer 10.000 overnachtingen met 75 vrijwilligers.

Rekeningnummer: NL42 INGB 0001 3205 98 Stoelenproject, Amsterdam

5 oktober – Kruispost

De stichting Kruispost geeft primaire medische hulp aan onverzekerden die tussen wal en schip vallen en mensen in geestelijke nood d.m.v. de exploitatie van een medisch centrum in de binnenstad waar gratis medische en psychosociale hulp wordt gegeven. De aard van de hulpverlening is vergelijkbaar met die van een huisartsenpraktijk.

Rekeningnummer: NL22 ABNA 0437 2953 70 t.n.v. St. Vrienden Kruispost

Als u niet in de dienst aanwezig kon zijn en toch iets wilt bijdragen aan het project kunt u dat via het aangegeven bankrekeningnummer doen of via de Givt-app.

Kopij voor het volgende nummer vóór **12 september 2025** sturen aan Mieke Krebber
Mail: m.krebber@chello.nl
Adres: Dulcie Septemberpad 73, 1093 NK Amsterdam
(telefoon 020-6731926).

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten of niet op te nemen.

Secretariaat en administratie

Singel 452
1017 AW Amsterdam
kerk (020) 623 45 88
kosterij@doopsgezindamsterdam.nl
secretariaat (020) 624 65 73
secretaris@doopsgezindamsterdam.nl
boekhouding (020) 627 70 72
gironummer
NL11INGB0000141442 (VDGA)
website:
www.doopsgezindamsterdam.nl
website van de ADS: www.ads.nl

COLOFON

idA, in dit Amsterdam
Maandblad voor geloof
en gemeentelieven van
Doopsgezind Amsterdam.

Redactie

Joke van der Heide
Thijs van Hoogstraten
Karen Lammers
Liliane van der Steur
Wim de Vries Lentsch
Mieke Krebber (eindredacteur)

Ontwerp en realisatie

Ontwerpgroep Lâle, www.lale.nl
(033) 462 46 93

Verzending idA via het secretariaat:
e-mail: secretaris@doopsgezindamsterdam.nl

KERKDIENTEN SEPTEMBER 2025

	Singelkerk Centrum 10.30 uur	Meerpada Noord 10.15 uur	Collectebestemming
7 september	ds H. Leegte	Geen dienst	Doopsgezind Amsterdam NL16 INGB 0000 7800 00 t.n.v. Verenigde Doopsgezinde gemeente Amsterdam
14 september Doopdienst	ds H. Leegte*	E.M.L. van Dunné	Paardrijden voor gehandicapten NL88 INGB 0005 0720 21 t.n.v. Prins Willem Alexander Manege
Multilinguale dienst, 12.00 uur			
21 september	ds J. van Aller	E.M.L. van Dunné*	Vredeswerk van de Stichting Doopsgezind Wereldwerk NL27 TRIO 0786 8803 33 t.n.v. Stichting Doopsgezind Wereldwerk te Deventer
28 september	Wordt later bekend- gemaakt*		Stoelenproject NL42 INGB 0001 3205 98 t.n.v. Stoelenproject, Amsterdam
5 oktober	ds H. Leegte	E.M.L. van Dunné	Stichting Kruispost NL22 ABNA 0437 2953 70 t.n.v. St. Vrienden Kruispost

*** Kinderdiensten:**

- **Singelkerk:** elke 2e en 4e zondag van de maand, behalve in de schoolvakanties in de regio Noord.
Kom-in-de-kring, kinderen van 0 tot 6 jaar; kinderkerk van 6 tot 12 jaar.
- **Meerpada:** altijd als er dienst is (1e en 3e zondag van de maand).

Speciale dienst aan het Meerpada 14 september

Het thema van de diensten dit jaar is: *Stil staan bij het leven – ons leven in de wereld.*
 Door te zingen, stil te zijn en verhalen te horen, ontdek je hoe deze verhalen over ons
 en onze levensvragen gaan, ongeacht je leeftijd. De dienst op 14 september is de eerste
 in deze serie, met als overkoepelend thema “Tijd om op te staan”, en is toegankelijk voor alle leeftijden.

Bijzondere diensten

- **19 september:** Dienst in de Singelkerk t.g.v. Oudezijds100 70 jaar 19.30-21.00
- **28 september:** hele dag: Mondig op Zondag, Mennorode (Elspeet)